EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.5.2022
COM(2022) 205 final

2022/0150 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) ja protokolli nr 32 (artikli 82 rakendamise finantskorra kohta) muutmisega

(Programm „InvestEU“)

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses ühiskomitees vastu võetava otsusega, mis käsitleb EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) ja protokolli nr 32 (artikli 82 rakendamise finantskorra kohta) muutmist

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. EMP leping

Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga (edaspidi „EMP leping“) tagatakse EMP kodanikele ja ettevõtjatele siseturul võrdsed õigused ja kohustused. Sellega nähakse ette nelja vabadust käsitlevate ELi õigusaktide kohaldamine kõigis 30 EMP riigis, mille hulka kuuluvad ELi liikmesriigid, Norra, Island ja Liechtenstein. Lisaks hõlmab EMP leping koostööd muudes olulistes valdkondades, nagu teadus- ja arendustegevus, haridus, sotsiaalpoliitika, keskkond, tarbijakaitse, turism ning kultuur, mis on koondatud ühisnimetuse „kõrvalmeetmed ja horisontaalpoliitika“ alla. Leping jõustus 1. jaanuaril 1994. Euroopa Liit koos liikmesriikidega on lepingu osaline.

2.2. EMP ühiskomitee

EMP ühiskomitee vastutab EMP lepingu rakendamise eest. Tegemist on foorumiga, kus vahetatakse arvamusi EMP lepingu toimimise kohta. Otsused võetakse vastu konsensuse alusel.

2.3. EMP ühiskomitee kavandatav õigusakt

EMP ühiskomitee võtab eeldatavasti vastu EMP ühiskomitee otsuse (edaspidi „kavandatav õigusakt“), millega muudetakse EMP lepingu protokolli nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust ja protokolli nr 32 artikli 82 rakendamise finantskorra kohta.

Kavandatava õigusakti eesmärk on laiendada EMP lepingu osaliste koostööd nii, et see hõlmaks EMP EFTA riikide osalemist programmis „InvestEU“. Seetõttu tuleb EMP lepingusse inkorporeerida Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523,[1] millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017.

Kuna Liechtenstein ei ole väljendanud huvi programmis „InvestEU“ osalemise vastu, puudutab EMP ühiskomitee otsuse eelnõu üksnes Norrat ja Islandi. EMP EFTA riigid otsustasid ka mitte osaleda InvestEU nõustamiskeskuse tegevuses, kuid võivad otsustada osaleda InvestEU fondi ELi osa raames ühes või mitmes finantstootes. Selleks et EMP EFTA riikide rahaline osalus oleks piisav, peab selline osalus põhinema nende finantstoodete riskiprofiilil, milles nad osaleda soovivad. EMP EFTA riikide rahaline osalus suurendab ELi tagatist.

EMP EFTA riikide rahalise osaluse arvutamisel InvestEU fondis ei pruugi EMP lepingu artikli 82 lõikes 1 eelarveridade jaoks sätestatud suhtarv asjaomaste finantstoodete kaudu InvestEU fondis osalemise määra täpselt kajastada. Seetõttu sõlmivad EFTA riigid protokolli

[1] ELT L 107, 26.3.2021, lk 30-89.

nr 32 artikli 8 kohaselt rahalist osalust käsitlevad lepingud ELiga, keda esindab komisjon. Võttes arvesse valitud finantstoodete kaudu antavat rahalist osalust, tuleb rahalist osalust käsitlevate lepingute alusel määrata kindlaks EFTA riikide poolt ELi tagatisele antava rahalise osaluse summad, sätestada kõnealuse osaluse kasutamise tingimused, määrata kindlaks osaluse maksmise sagedus ja summad ning kehtestada eeskirjad kasutamata vahendite ja tulude tagasimaksmiseks EFTA riikidele.

Kooskõlas ELi eelarvepoliitikaga on ELi tegevuses võimalik osaleda ainult juhul, kui on tasutud vastav rahaline osalus. Makse võib teha aga alles pärast käesoleva nõukogu otsuse eelnõu vastuvõtmist ja pärast seda, kui Euroopa Komisjon on esitanud EMP EFTA riikidele ELi rahastamisnõude.

Seetõttu kohaldatakse ühiskomitee otsuse eelnõu tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2022, et katta 1. jaanuari 2022 ja asjaomase makse saamise vaheline ajavahemik. Tagasiulatuvus ei mõjuta asjaomaste isikute õigusi ja kohustusi ning selle kohaldamisel peetakse kinni õiguspärase ootuse põhimõttest.

Vastavalt EMP lepingu artiklitele 103 ja 104 muutub kavandatav õigusakt osaliste jaoks siduvaks.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Komisjon esitab nõukogule EMP ühiskomitee otsuse eelnõu, et nõukogu võtaks selle vastu kui liidu seisukoha. Komisjon loodab, et ta saab esitada selle seisukoha EMP ühiskomitees esimesel võimalusel.

Lisatud EMP ühiskomitee otsuste eelnõu sisu ja laadi ei saa pidada pelgalt tehnilisteks kohandusteks nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõike 3 tähenduses. Seetõttu võtab liidu seisukoha vastu nõukogu.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikega 9 on ette nähtud otsused, millega „kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku“.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[2].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

EMP ühiskomitee on lepinguga, täpsemalt EMP lepinguga loodud organ. Õigusakt, mille EMP ühiskomitee peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatav õigusakt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas EMP lepingu artiklitega 103 ja 104.

[2] Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

Kavandatava õigusaktiga ei täiendata ega muudeta EMP lepingu institutsioonilist raamistikku. Seega on kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõige 9 koostoimes nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 (Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta) artikli 1 lõikega 3.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava õigusaktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning ühte neist võib pidada peamiseks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus, nimelt peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav materiaalõiguslik alus.

Kui kavandatava aktiga taotletakse mitut eesmärki või reguleeritakse mitut valdkonda, mis on üksteisega lahutamatult seotud ning millest ükski ei ole võrreldes teistega kõrvalise tähtsusega, tuleb erandina nimetada ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõigusliku alusena mitu vastavat õiguslikku alust.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava otsuse materiaalõiguslik alus vastab EMP lepingusse inkorporeeritava õigusakti materiaalõiguslikule alusele.

Programm „InvestEU“ põhineb ELi toimimise lepingu jaotistel „Tööstus“ ning „Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“ (artikkel 173 ja artikli 175 kolmas lõik).

Seetõttu moodustavad esildatud otsuse materiaalõigusliku aluse järgmised sätted: ELi toimimise lepingu artikkel 173 ja artikli 175 kolmas lõik.

4.3. Kokkuvõte

Kavandatava otsuse õiguslikuks aluseks peaks olema ELi toimimise lepingu artikkel 173 ja artikli 175 kolmas lõik koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 ning nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 (Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta) artikli 1 lõikega 3.

5. MÕJU EELARVELE

Norra ja Island toetavad rahaliselt liidu eelarvet. Täpne summa määratakse kindlaks kooskõlas EMP lepingu sätetega pärast käesoleva nõukogu otsuse eelnõu vastuvõtmist.

6. KAVANDATAVA AKTI AVALDAMINE

Kuna EMP ühiskomitee aktiga muudetakse EMP lepingu protokolli nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust ja protokolli nr 32 artikli 82 rakendamise finantskorra kohta, on asjakohane avaldada see pärast vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2022/0150 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) ja protokolli nr 32 (artikli 82 rakendamise finantskorra kohta) muutmisega

(Programm „InvestEU“)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 173 ja artikli 175 kolmandat lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrust (EÜ) nr 2894/94 Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta,[3] eriti selle artikli 1 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Majanduspiirkonna leping[4] (edaspidi „EMP leping“) jõustus 1. jaanuaril 1994.

(2) EMP lepingu artikli 98 kohaselt võib EMP ühiskomitee oma otsusega muu hulgas muuta EMP lepingu protokolli nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust ja protokolli nr 32 artikli 82 rakendamise finantskorra kohta.

(3) EMP lepingusse tuleb inkorporeerida Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/523[5].

(4) Seepärast tuleks protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) ja protokolli nr 32 (artikli 82 rakendamise finantskorra kohta) vastavalt muuta.

(5) EMP ühiskomitees võetav liidu seisukoht peaks seega põhinema käesoleva otsuse lisas esitatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõul,

[3] EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6–8.
[4] EÜT L 1, 3.1.1994, lk 3.
[5] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30–89).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel EMP ühiskomitees seoses protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) ja protokolli nr 32 (artikli 82 rakendamise finantskorra kohta) muutmise ettepanekuga, põhineb käesolevale otsusele lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõul.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja